

РЕЦЕНЗІЯ

завідувача кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань кандидата юридичних наук, професора Л. В. Герасименко на дисертаційне дослідження Гудкової Ганни Сергіївни «Адміністративно-правові засади регуляторної діяльності Національного банку України», подане до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження.

Одним з основних драйверів розвитку економіки будь-якої країни є її банківський сектор. Саме банки значною мірою стимулюють споживання та дають можливості для інвестування. Громадяни мають можливість витратити гроші на необхідні споживчі потреби, таким чином прискорюючи економічні процеси, або надавати кошти у користування банку, замість менш економічно ефективного накопичення.

Важко виявити всі плюси та мультиплікатори банківської системи, оскільки фінансові потоки є дуже різноманітними та мають вплив чи не на всі області життя. Банки акумулюючи фінансові ресурси та розподіляючи їх у часі та між економічними агентами, мають можливість будувати, створювати та розширювати господарства, що не мають достатніх ресурсів у певному моменті часу.

Значний вплив банківського сектору на економіку та добробут держави є однією з причин його посиленого контролю та втручання зі сторони регулятора – Національного банку України. Безпека коштів громадян та захищеність фінансових інститутів, які у випадку свого дефолту будуть нести набагато більшу загрозу ніж дефолт будь якої іншої комерційної установи пояснює існування інституту центрального банку.

Забезпечення безпеки та стабільності фінансового сектору лягає на плечі окремого органу, а саме Національного банку України з багатьох причин. За 30 років незалежності банківська справа в Україні зазнала багатьох змін: перегляд НБУ політики щодо таргетування інфляції, зміна валютної

політики, скорочення банківських установ, декілька серйозних фінансових криз, націоналізація банківських установ. Велика кількість макроекономічних процесів змушує банки балансувати між потребами комерційної установи та слідуванням державним та міжнародним вимогам.

Тому саме банківське регулювання та банківський нагляд, що здійснюються Національним банком України, є важливими складниками підтримання стабільності банківської системи і забезпечення ефективного розвитку ринкових відносин.

Адже банки виконують на фінансовому ринку специфічні функції, які мають не тільки фінансовий, але й певний соціально значущий зміст. Тому проблеми, що виникають у банківській системі та в діяльності окремого банку, миттєво знаходять своє віддзеркалення в економіці та суспільстві, багато з них мають довгострокові й часто непередбачувані наслідки, призводять до структурних та інституційних диспропорцій в економіці, загострення фінансових криз.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері забезпечення регуляторної діяльності держави на ринку фінансових послуг.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади регуляторної діяльності Національного банку України.

Аналіз рецензованої дисертації дозволяє стверджувати, що в результаті проведеного дослідження автор досяг визначеної мети та в повній мірі розкрив поставлені завдання.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Автором, здійснено аналіз достатньої кількості доробок вітчизняних і зарубіжних вчених та науковців, а також положень як національного, так і міжнародного законодавства з цілого спектру питань, які стосуються адміністративно-правових засад регуляторної діяльності Національного банку України, що свідчить про теоретичну та практичну значущість тематики дисертаційної роботи.

Також слід відмітити, що всі розділи дисертаційної роботи побудовані за принципом пропорційності, взаємовиключення та не пересічності, характеризуються єдністю змісту, в результаті чого автору вдалося виконати поставленні завдання та надати обґрунтовані висновки, пропозиції та рекомендації з удосконалення адміністративно-правових засад регуляторної діяльності Національного банку України.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено в чотирьох статтях, три з яких опубліковано в наукових фахових виданнях України, одна – у виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази Scopus, трьох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях, одному навчально-методичному посібнику, курсі лекцій та одному свідоцтві про реєстрацію авторського права на твір.

Здійснення аналізу дисертаційного дослідження та наукових публікацій дає підстави стверджувати про факт обґрунтованості результатів дисертаційного дослідження в галузі публічного управління та адміністрування, а саме в окресленні основних напрямів регуляторної діяльності Національного банку України в умовах воєнного сану (формування загальноекономічних умов ефективного функціонування ринку фінансових послуг; підтримання стійкості фінансового стану як окремих банків, вказує на їх цінності для теоретичного і практичного застосування в межах виконаних дисертантом завдань, а також про те, що дослідження Гудкової Г.С. здійснено на високому науковому рівні, а наукові публікації висвітлюють положення всіх розділів дисертаційної роботи.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Обрана структура дисертації дозволила автору послідовно та системно проаналізувати широкий спектр питань, які стосуються адміністративно-правових засад організації та функціонування системи контролю та нагляду, принципів регуляторної діяльності Національного банку України.

Автором проаналізовано визначення поняття «адміністративно-правове регулювання». З'ясовано, що в науці не сформовано єдиного підходу до тлумачення змісту і структурних елементів цього процесу. Узагальнивши погляди науковців щодо трактування поняття «адміністративно-правове регулювання», запропоновано виокремити три великі групи підходів до його розуміння, зокрема: як сукупність норм, що регулюють певні суспільні відносини; як засіб державного впливу; як активна дія, спрямована на регулювання суспільних відносин.

Запропоновано принципи діяльності НБУ об'єднати у дві групи: загальні (законності, доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, передбачуваності, прозорості й урахування громадської думки, гласності) і специфічні, серед яких виокремлено принципи щодо правотворчості (систематичності нормотворчості, наявності належного обсягу повноважень щодо проведення перевірок, розслідувань і нагляду за ринком фінансових послуг, наявності повноважень щодо правозастосування у відповідній сфері, забезпечення ефективного й надійного використання повноважень з перевірок, розслідувань, нагляду та правозастосування, застосування ефективних комплаєнс-програм тощо) і принципи щодо співробітництва (наявність повноважень отримувати як відкрити, так і неоприлюднену інформацію щодо діяльності національних й іноземних партнерів на ринку фінансових послуг; систематичність встановлення механізмів обміну інформацією, які встановлюють алгоритм обміну НБУ інформацією з національними й іноземними партнерами, як оприлюдненою, так і неоприлюдненою; наявність механізму допомоги іноземним регуляторам, які потребують її під час виконання своїх функцій та обов'язків тощо).

Проаналізовано доктринальні тлумачення поняття адміністративно-правового статусу НБУ, за результатами чого було сформульовано висновок про несформованість єдиного підходу науковців до його розуміння. На підставі узагальнення наукових позицій та з огляду на особливості регуляторної діяльності НБУ було запропоновано авторське визначення

адміністративно-правового статусу НБУ як регулятора на ринку фінансових послуг, що є сукупністю прав та обов'язків НБУ в процесі регуляторної діяльності на ринку фінансових послуг, гарантій їх реалізації та міри відповідальності, врегульованих нормами чинного законодавства.

Констатовано, що всі напрями регуляторної діяльності НБУ спрямовані як на забезпечення стійкості ринку фінансових послуг в умовах воєнного стану, так і на імплементацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, гармонізацію національного законодавства з європейським.

Визначено випадки застосування заходів впливу НБУ до суб'єктів, що порушують видані ним регуляторні акти, а також надано класифікацію таких заходів (основні – зупинення операцій, обмеження операцій, припинення операцій; додаткові – письмове застереження, скликання загальних зборів, укладення письмової угоди НБУ з банком, заборона надавати бланкові кредити тощо).

Запропоновано конкретизувати завдання НБУ в окремому документі, наприклад, Стратегії розвитку фінансового сектору України на відповідний період, а загалом викласти в окремому положенні Закону України «Про Національний банк України».

Акцентовано, що чинне законодавство передбачає «відомчі» підходи до регуляторної діяльності, що унеможлиблює участь зацікавлених суб'єктів (на кшталт, бізнесу, громадських і професійних об'єднань) у розробленні проєктів нормативних документів, що регулюватимуть їхню діяльність. Крім того, цей підхід суперечить регламентам ЄС, законодавству й нормотворчій практиці країн – членів ЄС, а також суперечить Світовому банку, який не передбачає диференційованих підходів до різних державних регуляторних органів і наполягає на єдиній державній регуляторній політиці.

Достовірність отриманих результатів і обґрунтованість авторських пропозицій визначається правильно обраним методологічним підходом до проведеного дослідження, значним і всебічним використанням емпіричного матеріалу.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Автором проаналізовано та використано у дисертаційному дослідженні вагомі, ґрунтовні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених науковців у сфері публічного управління та адміністрування, в яких досліджувалися історичні і, методологічні, адміністративно-правові засади регуляторної діяльності Національного банку України.

Джерельну базу дослідження також склали положення Конституції України, закони України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про боротьбу з тероризмом», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про фінансові послуги та фінансові компанії», Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи, Положення про застосування Національним банком України заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг інші законодавчі і підзаконні нормативно-правові акти, які регулюють окремі адміністративно-правові засади регуляторної діяльності Національного банку України; міжнародні нормативно-правові акти, у яких визначено демократичні стандарти регуляторної діяльності банківської системи держави; проекти нормативно-правових актів; статистичні дані, аналітичні довідки і звіти тощо, що свідчить про застосування автором системного підходу в дослідженні.

Автором досягнуто поставленої мети дисертаційного дослідження, яка полягає в тому, щоб на підставі аналізу наукових праць і норм законодавства визначити сутність, зміст й особливості адміністративно-правових засад організації та застосування засад регулятивної діяльності Національного банку України.

Тож, все вище зазначене свідчить не лише про логічність та послідовність автора у дослідженні, а й про достатній рівень обґрунтованості положень, висновків та рекомендацій, зроблених автором.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Про високий рівень виконання поставленого завдання та оволодіння здобувачем методології наукового дослідження свідчить використання, обраних з урахуванням мети та завдань, об'єкта та предмета дослідження, сукупністю загально-філософських, загальнонаукових та спеціальних методів дослідження (діалектичний, індукція, дедукція, аналіз, синтез, формально-догматичний, логіко-семантичний, структурно-функціональний, порівняння, системного аналізу, прогнозування).

Завдяки такій широкій методологічній базі, поставленні автором, задля досягнення мети дисертаційного дослідження, завдання виконанні на високому методологічному рівні, що слугує підтвердженням оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані дисертантом в своїй роботі висновки й пропозиції вже впроваджено та використовуються у практичній діяльності, освітньому процесі та науково-дослідній діяльності, про що свідчать Акти впровадження, які є додатками до дисертаційної роботи.

У правотворчості – під час розроблення нових і вдосконалення наявних нормативно-правових актів, положення яких визначають правові засади регуляторної діяльності НБУ (лист до Комітету з питань правоохоронної діяльності Верховної Ради України від 17 жовтня 2023 року № 03/166ВР);

Результати дисертаційного дослідження використано у *науково-дослідній сфер та освітній діяльності* – як основа для подальших наукових досліджень та під час підготовки навчальних матеріалів і викладання навчальних дисциплін «Банківське право», «Економічна безпека», «Основи економічної безпеки та ділової корпоративної розвідки», «Актуальні

проблеми адміністративного права і процесу», а також укладання підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій та для подальшого розроблення теоретичних і прикладних питань, пов'язаних із забезпеченням податкової безпеки держави (акти впровадження Національної академії внутрішніх справ від 06.11.2023 року та від 20.11.2023 року);

практичній діяльності – у роботі Бюро економічної безпеки України під час проведення занять у системі службової підготовки, семінарів, нарад (акт впровадження Бюро економічної безпеки України від 19 жовтня 2023 року).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація Гудкової Г.С. є завершеною монографією, яка містить важливі наукові висновки та рекомендації. Вона відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України. Рецензоване дослідження, його результати та оформлення відповідають спеціальності «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (170 джерел на 21 сторінці) і 5 додатків (на 18 сторінках). Повний обсяг дисертації становить 207 сторінок, з них основний текст – 155 сторінок.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено її зв'язок із науковими програмами, планами і темами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, охарактеризовано методи, наукову новизну результатів, обґрунтовано практичну важливість одержаних у результаті дослідження висновків та узагальнень, а також представлено інформацію про апробацію результатів дослідження та структуру роботи.

Перший розділ *«Загальна характеристика діяльності Національного банку України як регулятора на ринку фінансових послуг»* складається з трьох підрозділів присвячених: ринку фінансових послуг як об'єкту адміністративно-правового регулювання, місцю Національного банку

України в системі суб'єктів ринку фінансових послуг та принципам та завданням регуляторної діяльності Національного банку України.

В даному розділі визначено характерні ознаки адміністративно-правового регулювання ринку фінансових послуг, а саме: є різновидом соціального регулювання; за його допомогою відносини між суб'єктами набувають певної правової форми, яка має державно-владний характер; має конкретний, цілеспрямований характер, його здійснюють за допомогою правових засобів, які забезпечують його ефективність, гарантує доведення норм права до їх виконання; виражається в прийнятті органами державної влади нормативних актів, що встановлюють справедливі умови діяльності на ринку фінансових послуг зацікавленими суб'єктами; виявляється в реалізації уповноваженим органом виконавчої влади від імені держави і в публічних інтересах своїх функцій щодо конкретних суб'єктів, що функціонують на ринку фінансових послуг.

Охарактеризовано регуляторну діяльність НБУ як одну з пріоритетних напрямів діяльності спрямована на підготовку, прийняття, відстеження результативності та перегляд регуляторних актів, що здійснюють регуляторні органи в межах, порядку та в спосіб, що встановлені законодавством України. Зазначена діяльність позначається на рівні інфляції, економічному зростанні й зайнятості через трансмісійний механізм монетарної політики, тобто систему каналів, за якими дії центрального банку передаються до економіки.

Доведено, що НБУ виконує роль архітектора фінансової екосистеми та максимально орієнтований на підтримку економіки.

Також виокремлено економічну та політичну складові автономності центрального банку, які поєднують у собі встановлені Договором інституціональну, особисту, функціональну та фінансову незалежність центрального банку. Економічна самостійність визначена здатністю центрального банку контролювати власний бюджет і розподіляти отриманий прибуток, тобто бути економічно незалежним. Політична незаангажованість

забезпечена спеціальним порядком призначення Голови та членів Правління центрального банку, терміном виконання службових обов'язків (що довший період перебування на посаді – то більша незалежність) і методами виконання основного завдання центрального банку – підтримання цінової стабільності.

Значено що, поряд із загальними принципами, яких має дотримуватися НБУ в процесі регуляторної діяльності на ринку фінансових послуг, є також специфічні принципи, що підвищують ефективність цієї діяльності. Їх головна особливість полягає в тому, що вони в переважній більшості виникають саме під час здійснення такої діяльності

Обґрунтовано що, з метою підвищення інституційної спроможності й незалежності НБУ як регулятора ринку фінансових послуг є необхідність імплементації відповідних норм законодавства ЄС у сфері фінансових послуг, які, відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, інших міжнародно-правових зобов'язань України, а саме імплементація в межах дорожньої карти реалізації Стратегії фінансового сектору України до 2025 року. Зокрема, Принципи Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) виявляється можливим екстраполювати як принципи діяльності НБУ в ролі регулятора на ринку фінансових послуг.

Другий розділ «Організація регуляторної діяльності Національного банку України» складається з трьох підрозділів: поняття та структура адміністративно-правового статусу Національного банку України як регулятора ринку фінансових послуг, основні напрями регуляторної діяльності Національного банку України на ринку фінансових послуг, адміністративно-правові інструменти регуляторної діяльності Національного банку України.

В розділі запропоновано авторську дефініцію адміністративно-правового статусу НБУ як регулятора на ринку фінансових послуг, зокрема це сукупність прав та обов'язків НБУ в процесі регуляторної діяльності на

ринку фінансових послуг, гарантій їх реалізації та міри відповідальності, урегульованих нормами чинного законодавства.

Обґрунтовано особливість адміністративно-правового статусу НБУ полягає в тому, що це орган зі спеціальним статусом, який не належить до жодної з гілок влади. У межах регулювання НБУ створює правове поле на ринку фінансових послуг, зокрема серед тих суб'єктів, на які поширюються повноваження НБУ, шляхом розроблення та впровадження нормативних документів, які регламентують створення та діяльність банків і нефінансових установ, регулювання діяльності яких здійснює НБУ, їхні відносини з клієнтами, зокрема вкладниками та кредиторами, а також відповідальність перед державою та клієнтами.

Визначено і обґрунтовано основні адміністративно-правові інструменти регуляторної діяльності НБУ а саме: нормативні акти, адміністративні акти й адміністративні договори.

Зроблено висновок що, адміністративно-правовий інструментарій формує правове середовище державної регуляторної діяльності НБУ, встановлює правила, умови, обмеження, заборони діяльності суб'єктів господарювання та утворює систему контролю й відповідальності за їх порушення. Зазначені інструменти здійснюють прямий вплив на ринкові відносини (зокрема, на ринку фінансових послуг) та їх учасників, створюючи конкурентні умови господарювання із забезпеченням захисту національних інтересів.

Констатовано, що всі напрями регуляторної діяльності НБУ спрямовані як на забезпечення стійкості ринку фінансових послуг в умовах воєнного стану, так і на імплементацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, гармонізацію національного законодавства з європейським. Основними напрямками регуляторної діяльності НБУ визнано формування загальноекономічних умов ефективного функціонування ринку фінансових послуг; підтримання стійкості фінансового становища як окремих банків, так і ринку фінансових послуг загалом.

Зазначено, що адміністративний договір як один з адміністративно-правових інструментів регуляторної діяльності НБУ є специфічним допоміжним засобом реалізації державної виконавчої влади. Такий засіб має явно виражений адміністративно-правовий характер, адже він виникає у сфері реалізації державної виконавчої влади

Третій розділ «Шляхи вдосконалення регуляторної діяльності Національного банку України» складається з трьох підрозділів: зарубіжний досвід регуляторної діяльності на ринку фінансових послуг, заходи впливу Національного банку України за порушення регуляторних актів, удосконалення адміністративно-правового законодавства у сфері регуляторної діяльності Національного банку України.

З'ясовано, що ринок фінансових послуг як об'єкт адміністративно-правового регулювання становить сукупність фінансових відносин, які виникають між учасниками договірних відносин з приводу залучення заощаджень в активний господарський оборот з метою забезпечення приватних і національних соціально-економічних інтересів: збільшення ВВП, підвищення доходів населення, запобігання ризикам тощо

Водночас зазначено що, основною проблемою адміністративно-правового регулювання на ринку фінансових послуг визначено відсутність співробітництва й нечіткий розподіл повноважень між НБУ та іншими регуляторами, що пов'язано з нерозмежованістю сфер впливу кожного з них у нормативно-правовій базі та частковим дублюванням регулятивних повноважень.

У межах дослідження принципів і завдань регуляторної діяльності НБУ запропоновано екстраполювати Принципи Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) на принципи діяльності НБУ в ролі регулятора на ринку фінансових послуг, серед яких: чіткість й об'єктивність визначення обов'язків НБУ як регулятора на ринку фінансових послуг; незалежність у здійсненні функцій і повноважень; достатність повноважень, ресурсів і потенціалу виконувати функції регулятора та здійснювати свої

повноваження; визначення та регламентація чітких і послідовних регуляторних процесів; найвищий професійний рівень працівників НБУ

Висвітлено специфіку заходів впливу НБУ за порушення виданих ним регуляторних актів. Регуляторна діяльність НБУ досягатиме своєї мети – ефективного функціонування національного ринку фінансових послуг – лише за умови суворого дотримання вимог його регуляторних актів усіма суб'єктами, що можливо лише за умови усвідомлення ними заходів впливу, які може застосовувати регулятор за порушення його норм. Запропоновано об'єднати заходи впливу у дві класифікаційні групи за ознакою ступеня впливу на діяльність суб'єкта на ринку фінансових послуг: основні (зупинення операцій, обмеження операцій, припинення операцій); додаткові (письмове застереження, скликання загальних зборів, укладення письмової угоди НБУ з банком, заборона надавати бланкові кредити тощо).

В підсумку кожного розділу та всієї дисертаційної роботи, дисертант наводить висновки, які свідчать про пропорційне виконання поставлених наукових завдань та як результат - досягнення автором поставленої мети дослідження.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертаційного дослідження Гудкової Г.С. на тему «Адміністративно-правові засади регуляторної діяльності Національного банку України» є достатньо обґрунтованими і виваженими.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, досить повно викладені в опублікованих автором наукових працях. Автором вдало сформульовано напрями удосконалення законодавства щодо регуляторної діяльності Національного банку України.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

Загалом позитивно оцінюючи дану роботу, звертаємо увагу на що окремі положення дисертації не позбавлені дискусійних моментів та потребують уточнення під час захисту.

1. В підрозділі 1.2 «Місце Національного банку України в системі суб'єктів ринку фінансових послуг». Зазначено, що на ринку фінансових послуг НБУ виконує надзвичайно важливу роль у сприянні фінансовій стабільності, зокрема шляхом: здійснення макропруденційного аналізу, проведення макрострес-тестування банківської системи з метою виявлення системних ризиків; розроблення та імплементації інструментів макропруденційної політики для запобігання кризам, але при цьому лише частково розкрито метод макропруденційного аналізу як одного з основних аналітичних інструментів фінансової стабільності.

2. В підрозділі 1.3 «Принципи та завдання регуляторної діяльності Національного банку України» зазначено що певні зобов'язання НБУ стосовно відновлення стабільності й довіри на ринку фінансових послуг містяться в Програмі співробітництва з Міжнародним валютним фондом. Але сам механізм співробітництва в розрізі регулятивної політики НБУ розкрито лише з позиції доступу до мікроданих фінансового сектору

Зазначені зауваження та рекомендації носять дискусійний характер і не знижують загалом високого теоретико-методологічного рівня та практичної значущості представленого до захисту дисертаційного дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час аналізу рецензованої дисертації та опублікованих праць Гудкової Г.С. фактів порушення академічної доброчесності (плагіату чи фальсифікації) не виявлено. Дисертація Гудкової Г.С. є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомe теоретичне і прикладне значення.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація на тему «Адміністративно-правові засади регуляторної діяльності Національного банку України» є завершеною, самостійно виконаною кваліфікованою науковою працею, що має вагомe теоретичне і

прикладне значення, яка відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року, № 44, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її авторка Гудкова Ганна Сергіївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Завідувач кафедри кафедри
економічної безпеки
та фінансових розслідувань
кандидат юридичних наук, професор**



Лариса ГЕРАСИМЕНКО

